

Delredovisning av uppdrag att utveckla och sprida ett metodmaterial om arbete mot rasism i offentliga verksamheter (A2022/00643)

Forum för levande historias arbete inom ramarna för Nationell plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott

Diarienummer: 2022/140

Besöksadress

Stora Nygatan 10-12
Gamla Stan, Stockholm

Postadress

Box 2123
103 13 Stockholm

Kontakt

Tfn växel: 08-723 87 50
info@levandehistoria.se

Läs mer

levandehistoria.se

Dokumentnamn: Delredovisning av uppdrag A2022-00643
Datum: 230306
Handläggare: Cecilia Viltre

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Kontaktperson för arbetet	3
3. Syfte	3
4. Tidigare insatser inom fältet	4
5. Organisering och styrning	4
6. Målgrupper	5
7. Aktiviteter	5
8. Analys och bedömning	6

1. Sammanfattning

Forum för levande historia har inom ramen för myndighetens regeringsuppdrag (A2022/00643) påbörjat ett arbete med att ta fram ett metodmaterial för kvalitetssäkring av offentliga verksamheters bemötande av allmänheten. Syftet är att bidra till förbättrade förutsättningar för ett systematiskt arbete mot rasism i offentliga verksamheter. Inledningsvis har ett arbete gjorts med att ta fram en definition av likvärdigt bemötande i dialog med andra offentliga verksamheter, som grund för arbetet med uppdraget.

Myndigheten lägger stor vikt vid samverkan för att kunna utveckla ett metodmaterial som kan användas och anpassas till olika offentliga verksamheter. Med utgångspunkt i de inledande dialoger som förts inom ramen för projektet och med inspiration från Ekonomistyrningsverkets samt Jämställdhetsmyndighetens vägledning för planering och uppföljning, planerar Forum för levande historia att ta fram ett motsvarande stöd för planering och uppföljning med fokus på likvärdigt bemötande i syfte att motverka rasism.

2. Kontaktperson för arbetet

Namn, titel: Cecilia Viltre, projektledare
Telefonnummer: 08 410 687 64
E-postadress: cecilia.viltre@levandehistoria.se

3. Syfte

Syftet med uppdraget är att bidra till förbättrade förutsättningar för ett systematiskt arbete mot rasism i offentliga verksamheter, genom att utveckla och sprida ett metodmaterial som underlättar kvalitetssäkring av verksamheternas bemötande av allmänheten.

Bakgrunden är att det finns en efterfrågan från olika yrkesgrupper av stöd för systematisk kvalitetssäkring i arbetet mot rasism, som ett komplement till andra kompetensutvecklingsinsatser. En kunskapssammanställning som har genomförts på uppdrag av myndigheten pekar på att människor i Sverige drabbas av rasism genom flera olika samhällsinstitutioner¹ och att det är stora skillnader i myndigheters bemötande av olika grupper i samhället. Detta samtidigt som systematiken i myndigheternas arbete med bemötandefrågor är begränsad.²

---

¹ Erfarenheter av rasism i kontakt med svenska myndigheter och andra offentliga verksamheter – en kunskapsöversikt, Markus Lundström och Fanny Wendt Höjer, Mångkulturellt centrum, 2021

² Likvärdigt bemötande i myndigheter – Fokus på htbq och antirasism, Kontigo, 2019

4. Tidigare insatser inom fältet

Forum för levande historia har i uppdrag att främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen, samt att stärka människors vilja att aktivt verka för alla människors lika värde.³ Sedan 2016 samordnar och följer myndigheten upp arbetet inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott i offentlig sektor. Uppdraget regleras i myndighetens regleringsbrev.

Arbetet inom ramen för planen har bidragit till att på olika sätt öka kunskapen om rasism i samhället. En del i det arbetet är Forum för levande historias fortbildningar och kunskapsförhöjande insatser om olika former av rasism och intolerans i historien och i dag riktade till skolans personal och andra yrkesgrupper, både inom ramen för ordinarie uppdrag reglerat i myndighetens regleringsbrev och särskilda regeringsuppdrag.

5. Organisering och styrning

En projektledare på Forum för levande historias avdelning för uppdrag och forskningssamordning är huvudansvarig för att leda projektet från planering och genomförande till redovisning av resultat, med stöd från en projektadministratör och avdelningschef. Extern kompetens tas in vid behov. Projektledaren rapporterar till avdelningschefen.

I enlighet med uppdragsbeskrivningen hålls kontinuerliga dialogmöten kring inriktning och genomförande av uppdraget med Länsstyrelsen Västernorrland med utgångspunkt i deras arbete med att samordna och utveckla länsstyrelsernas arbete med mänskliga rättigheter, samt Diskrimineringsombudsmannen. I dialogen deltar även Länsstyrelsen Stockholm mot bakgrund av deras arbete med att synliggöra och motverka arbetsmarknadens strukturella diskriminering kopplad till hudfärg. Projektet har därtill regelbundna avstämningar med Socialstyrelsen utifrån deras uppdrag att ta fram, utveckla och sprida kunskapsstöd för att förebygga och motverka rasism inom hälso- och sjukvården.

Projektet har presenterats internt vid personalmöte på myndigheten. Avstämningar kring genomförandet av projektet sker i gemensamma möten var tredje vecka med medarbetare på myndigheten som arbetar med uppdrag inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott.

---

³ Förordning (2002:795) med instruktion för Forum för levande historia

Forum för levande historia har rasism som övergripande tema år 2023 och en myndighetsgemensam prioritering är att vidareutveckla och genomföra ett sammanhållet och kvalitativt arbete om rasism i historien och i dag och kunna erbjuda fördjupning kring olika former av rasism till olika målgrupper.

6. Målgrupper

Målgruppen för metodmaterialet är relevanta yrkesgrupper inom offentlig verksamhet som arbetar med frågor som rör verksamhetsutveckling eller liknande funktioner.

Inledande dialoger har förts med cirka 25 offentliganställda som jobbar med verksamhetsutveckling hos ett femtontal olika offentliga aktörer i arbetet med att bestämma inriktning för projektet och metodmaterialet. Två myndigheter och en kommun har deltagit i fokusgruppsintervjuer med fokus på ledning och styrning i arbetet med likvärdigt bemötande av allmänheten.

7. Aktiviteter

I projektet läggs stor vikt vid samverkan med andra offentliga aktörer för att metodmaterialet ska kunna underlätta och komplettera olika verksamheters arbete och uppdrag, samt för att omhänderta erfarenheter, arbete och material som redan finns eller håller på att utvecklas. Kontakter har etablerats med ett femtontal offentliga aktörer.

De definitioner av begreppen *rasism* och *strukturell rasism* som har används i den nationella planen mot rasism, hatbrott och liknande former av fientlighet⁴ är vägledande i arbetet med regeringsuppdraget. Projektet har även arbetat fram ett förslag till definition av likvärdigt bemötande, som grund för arbetet med att utveckla metodmaterialet. I arbetet med att ta fram definitionen har dialoger förts med Diskrimineringsombudsmannen, Institutet för mänskliga rättigheter, Länsstyrelsen Stockholm, Länsstyrelsen Västernorrland, Socialstyrelsen, Statskontoret och Sveriges kommuner och regioner. Inkomna synpunkter har omhändertagits. Definitionen kommer att prövas och vid behov omformuleras under genomförandet av projektet, och redovisas i slutrapporteringen av uppdraget.

---

⁴ Samlat grepp mot rasism och hatbrott – Nationell plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott, Regeringskansliet, 2016, Likvärdigt bemötande i myndigheter – Fokus på htbq och antirasism, Kontigo, 2019

Med inspiration från Ekonomistyrningsverkets vägledning för hur myndigheter på ett övergripande plan kan arbeta med planering och uppföljning⁵, följt av Jämställdhetsmyndighetens beskrivning av hur jämställdhetsintegrering kan planeras, organiseras och följas upp⁶, planerar Forum för levande historia att ta fram en motsvarande vägledning för planering och uppföljning med fokus på likvärdigt bemötande i syfte att motverka rasism. Stödet ska kunna användas av både myndigheter, kommuner och regioner och anpassas till olika verksamheters ordinarie planerings- och uppföljningsprocesser.

Fokusgruppsintervjuer har genomförts med två myndigheter och en kommun för att identifiera förutsättningar, möjligheter och utmaningar med att kvalitetssäkra ett likvärdigt bemötande inom ramen för verksamheternas planerings- och uppföljningsprocesser.

Det pågår ett arbete både hos Ekonomistyrningsverket och Jämställdhetsmyndigheten med att uppdatera och digitalisera deras vägledningar, och en dialog har inletts om hur vi på bästa sätt kan samverka för att underlätta för användare av de olika stöden.

8. Analys och bedömning

Det övergripande målet med projektet är att offentliga verksamheter inom ramen för ordinarie planerings- och uppföljningsprocesser arbetar systematiskt med att kvalitetssäkra ett likvärdigt bemötande av allmänheten oavsett människors nationella, kulturella eller etniska ursprung, religion, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Projektet har lagt grunden för genomförandet av uppdraget genom att i dialog med olika offentliga aktörer bestämma inriktning för arbetet med att utveckla metodmaterialet.

---

⁵ Vägledning. Processen för planering och uppföljning – En förutsättning för en effektiv verksamhet, Ekonomistyrningsverket, 2017

⁶ Planera, organisera och följ upp – Vägledning för jämställdhetsintegrering i myndigheter, Jämställdhetsmyndigheten, 2022